

Cultura i Espectacles

Una ambiciosa aventura editorial

Lluís Lliort
BARCELONA

Manuel de Pedrolo (1918-1990) va ser un escriptor molt prolífic —es calcula que va escriure unes 20.000 pàgines— i molt divers pel que fa als gèneres —novel·la, teatre, poesia, traducció, articles de premsa...—, en alguns dels quals va obrir camí, va voler anar més enllà del que estava establert.

Una mostra és el projecte *Temps obert*, iniciat el 1968, que ara reprèn l'editorial Comanegra. Pedrolo va emprendre aquesta sèrie novel·listica potencialment infinita. Des que la va imaginar, va defensar que aquesta era la seva obra més important. Recordem que va renegar sovint del seu títol més famós, *Mecanoscrit del segon origen*, perquè potser havia eclipsat altres obres seves que considerava molt superiors.

Del projecte *Temps obert* va arribar a escriure onze novel·les, l'última, publicada el 1980. Han hagut de passar més de quaranta anys perquè *Temps obert* es reediti complet i es reivindicui com la pedra fonamental, la gran obra de referència de Manuel de Pedrolo.

Del 1968 al 2018

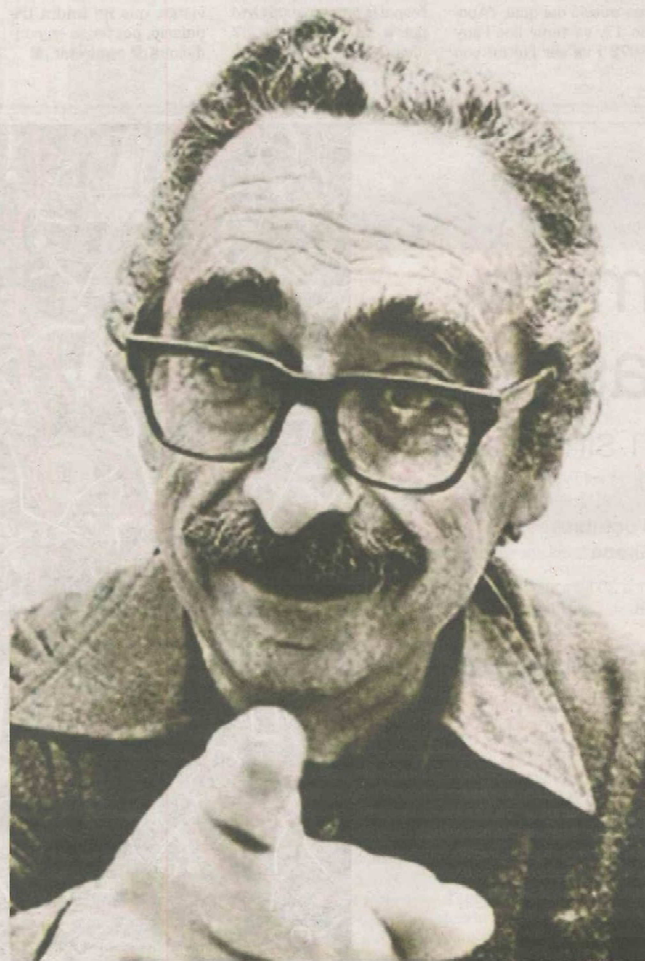
"Treballem en aquest projecte des del 2018. Era l'Any Pedrolo i els especialistes parlaven de *Temps obert* com d'un somni editorial impossible. I vam pensar que d'impossible, res", explica Jordi Puig, editor de Comanegra.

"Aquests projectes demencials, que diu Pedrolo, quan els planteges als creadors, desperten més entusiasme del que pot semblar. Crec que la nostra feina passa per aquí, bàsicament, per excitar el creador, plantejar reptes i que en surtin autèntiques joies", hi afegeix.

"En total, hi haurà 27 novel·les: 11 de Pedrolo i 16 d'autors contemporanis. Les 9 primeres de Pedrolo les farem en llibre electrònic —revisades i amb un tractament específic per mostrar la censu-

Comanegra reprèn 'Temps obert', obra infinita que va engegar el prolífic autor

Projecte Pedrolo

Manuel de Pedrolo va engegar un ambiciós projecte que, ara, Comanegra ha volgut continuar, amb la participació d'autors com ara Núria Cadenas i Joaquim Carbó. Una de les característiques del projecte és que totes les portades aniran il·lustrades amb una fotografia de Francesc Català-Roca ■ FUNDACIÓ PEDROLO / ALBERT SALAMÉ / JUANMA RAMOS / COMANEGRA

ra que van tenir— i les altres 18, en llibre de paper."

Les 11 novel·les de *Temps obert* escrites per Pedrolo especulen sobre onze vides possibles d'un mateix protagonista, Daniel Bastida, i es divideixen en dos grans llibres. El que l'autor anomenava el *Primer llibre* està format per nou novel·les que parteixen d'un mateix punt conflictiu: un bombardeig feixista a Barcelona el 1938. Són nou vides possibles de Bastida, depenent de les conseqüències que aquell bombardeig podia causar-li.

El *Segon llibre* de *Temps obert*, del qual Pedrolo va arribar a escriure dues novel·les, partia de cadascuna d'aquestes nou anteriors per bifurcar-ne noves possibilitats en la vida del protagonista. D'aquesta manera, Pedrolo va deixar fixada una estructura literalment inacabable, perquè al *Segon llibre* l'havia de seguir un tercer, un quart... Fins a l'infinit. "Tingues una colla d'escriptors, de generacions successives, em-

barcats a desenvolupar aquest llibre? Una cosa demencial, d'acord. Però potser les úniques coses que val la pena de fer són aquelles que surten del corrent, del normal", va comentar sobre el projecte el mateix Pedrolo.

"Tothom sap, o hauria de saber, que *Temps obert* és el cicle novel·listic més important de Manuel de Pedrolo. Acceptat això, potser ja és el moment de dir que tothom hauria de saber que *Temps obert* és un dels cicles novel·listics més importants de tota la literatura. D'aquí i de fora. D'ara i d'abans", afirma Antoni Munné-Jordà al pròleg de l'obra.

Del passat cap al futur

Aquesta recuperació editorial no només mira cap al passat: agafa els fonaments del projecte de Pedrolo i els catapulta cap al futur. Vuit autors contemporanis escriuran dues novel·les cadascun per continuar *Temps obert*. Dues novel·les en cada volum. Totes les novel·les són plenament autòno-

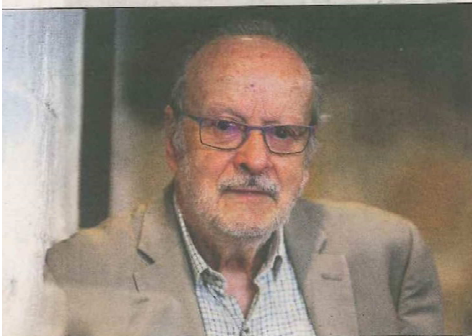
L'APUNT

Dies de jazz a Sant Andreu

Guillem Vidal

Des de divendres i fins demà se celebra al barri barceloní de Sant Andreu la novena edició del festival Jazzing i la cinquena del Jazz Education Stage, dues accions instigades per Joan Chamorro que, amb la música del Brasil com a protagonista, serviran, enguany, per fomentar aliances amb la comunitat de brasilers establerta a Barcelona i, com sempre, per constatar

l'eficàcia del mètode Chamorro, una manera d'ensenyar música que ha estat un revulsiu per al jazz a Catalunya i que continua, d'una banda, atraient docents de tot el món i, de l'altra, proporcionant magnífics talents. El jazz torna a viure una edat d'or a casa nostra i, entre els que ho han fet possible, sens dubte, hi figuren Chamorro i els seus young cats de Sant Andreu.

mes, tant amb la seva parella de volum com amb el seu precedent. A *Cartes a Jones Street* i *Conjectures* de Daniel Bastida, de Pedrolo, se sumen *La terra s'ho porta* i *No han donat la llum, encara*, de Núria Cadenas, i *L'ascens de Daniel Bastida* i *La caiguda de Daniel Bastida*, de Joaquim Carabó.

Quatre autors 'secrets'

Els següents a publicar les quatre novel·les que continuaran el projecte són Borja Bagunyà i Teresa Colom. Jordi Puig no vol avançar els altres quatre autors, tot i tenir-los lligats, perquè "el projecte és de llarga durada i poden passar moltes coses".

Una característica que mantindran tots els volums de *Temps obert* és que la imatge de portada serà una fotografia de Francesc Català-Roca. Tot un encert, sens dubte.

"La nostra reedició de *Temps obert* farà visible la censura franquista. Els ben sabut que Pedrolo va ser l'autor amb més pàgines censurades pel rè-

gim", afirma l'editor. Sot de les nou novel·les del *Primer llibre de Temps obert* es van publicar en vida del dictador, i totes van ser escapades per la censura. En reedicions posteriors, a la col·lecció *El Cangur*, d'Edicions 62, es van recuperar els textos originals sense remarcar què s'hi havia afegit. "Les nostres edicions han estat treballades amb les dues versions damunt la taula: pertaxen de les primeres edicions censurades i, comparant-les amb les lliures de censura, hem pogut restablir els fragments mutilats i afegir postfacis a tots els llibres amb exemples de la mena de censura que s'aplicava durant el franquisme."

Amb aquesta recuperació múltiple, Comanegra ja haurà reeditat 15 novel·les de Manuel de Pedrolo (11 de *Temps obert* i 4 de *La terra prohibida*), a més de l'inèdit *Infant dels grans* i l'àlbum il·lustrat *El principi de tot*. Passats 32 anys de la seva mort, Pedrolo encara és ben viu. ■

Tàrrrega recupera dijous l'aire espontani amb 34 estrenes i un 53% dels espectacles d'autoria catalana

Una fira de carrer imprevista

J. Bordes
BARCELONA

Tàrrrega augura una edició de retorn amb els espectacles oberts al carrer sota el lema *L'inesperat*. Fira Tàrrrega (del 8 al 11 de setembre) es caracteritza per un cartell d'innombrables propostes que s'encavalquen pels carrers, places i teatres, on també sovintegen els artistes espontanis. L'edició torna a ser, doncs, imprevista, com les 39 edicions anteriors (el 2020 es va anul·lar el 2021 es va fer amb el públic delimitat en espais per prevenció pandèmica).

La directora de Fira Tàrrrega, Anna Giribet, recupera el carrer i ho reimpulsa amb artistes que hi actuaran sense previ avis, insistint en una de les pràctiques de l'edició pandèmica de l'any anterior. L'hongarès David Somló, per exemple, provoca a *Drift* la interacció entre ciutadans i intèrprets. La companyia francesa Sauf le Dimanche construeix una coreografia lúdica i inventiva a *Troc!*. Per la seva banda, *La màquina de matar*, d'Onírica Mecànica, debat sobre els riscos de la tecnologia. De l'escola d'art Ondara de Tàrrrega també s'ha construït *Petricor*, un animal màgic de sis metres d'alçada que aspira a fer que la pluja caigui sobre els camps afectats per la sequera.

Territori creatiu

Un grux del cartell de Tàrrrega procedeix del programa *Territori Creatiu* una convocatòria de projectes que, un cop seleccionats,

* de Sound de Secà és una de les estrenes ■ D. HERNÁNDEZ

Anna Giribet reimpulsa el carrer amb artistes que hi actuaran sense previ avis

han pogut fer una residència artística in situ i fer alguna comprovació amb el públic durant aquests mesos de preparació. Són actuacions molt diverses: des d'una peça d'intervenció pública i amb un rerefons polític, de Lali Álvarez (*El Manifest inacabat de la Humanitat*), fins a un muntatge sobre la gestació

i la maternitat, de Carla Rovira (*Exit through the gift shop*), o una invitació a connectar amb la Terra (SOS), d'Ada Vilaró; Roger Bernat proposa una provocadora *Dormifestació* o Pau Palau, una peça onírica de clown (*Zloty*).

Aquest any es repeteix l'espai La Paraula, a la plaça dels Comediants. Fins a sis accions s'hi programaran amb disciplines que van des de la música, la poesia, els nous formats periodístics fins a l'humor. Adriano Galante, Rosa Cararols, La Mira, Anna Polo i Oye Sherman, Uri Roots i una conversa entre l'artista Clara Peya i la filòsofa Marina Garcés són els noms protagonistes de la programació de La Parau-

la, un espai que dona peu a la conversa i a descobrir artistes que reivindiquen la paraula i que interpel·len els públics.

De les 62 propostes d'aquesta edició (una dotzena d'espectacles internacionals vinguts d'Alemanya, Bèlgica, França, Hongria, Irlanda, els Països Baixos, el Regne Unit i Xile) 34 són estrenes. La majoria de les produccions (56%) són d'autoria catalana, davant d'un 23% de l'Estat espanyol i un 19% d'altres països. Hi ha un domini absolut dels espectacles de carrer (79%) davant dels de sala. De l'1,2 milions d'euros de pressupost, la meitat (648.000 euros) es destina a l'activitat artística.